

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Фірма Світлана“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“

Київ
9 жовтня 2024 року
№ 196-3(І)/2024

Справа № 3-170/2024(347/24)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Фірма Світлана“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Кривенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Товариство з обмеженою відповідальністю „Фірма Світлана“ (далі – Товариство) в особі Директора Плескача В’ячеслава Юрійовича звернулося до

Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає частині першій статті 8, частині першій статті 24, частинам першій, другій статті 55, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України (є неконституційною), частину першу статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі – Закон).

Відповідно до частини першої статті 8 Закону „враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі за таких умов:

1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік; або

2) позивачами є:

а) військовослужбовці;

б) батьки, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, якщо інший з батьків ухиляється від сплати аліментів;

в) одинокі матері (батьки), які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю;

г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї;

г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або

3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У січні 2024 року Товариство звернулося до адміністративного суду з позовом про визнання протиправним і нечинним архівного запису в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно від 23 червня 2010 року; визнання протиправним і скасування рішення Департаменту з питань реєстрації Полтавської міської ради від 14 серпня 2023 року із зобов'язанням відповідача

повторно розглянути заяву Товариства і зареєструвати заявлені речові права власності на приміщення.

Полтавський окружний адміністративний суд ухвалою від 8 січня 2024 року відмовив у відкритті провадження, оскільки позовні вимоги спрямовані на поновлення порушеного цивільного права позивача, а тому цей спір не є публічно-правовим, що виключає можливість його розгляду адміністративним судом; правовідносини у цій справі треба вирішувати в порядку господарського судочинства.

На вказану ухвалу Товариство подало апеляційну скаргу та заявило клопотання про звільнення від сплати судового збору за її подання або відстрочення його сплати. Другий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 5 березня 2024 року відмовив у задоволенні клопотання про звільнення від сплати судового збору, але задовольнив клопотання про відстрочення його сплати та відкрив апеляційне провадження, враховуючи надані Товариством докази на підтвердження свого майнового стану, а також для забезпечення права доступу до суду та на апеляційне оскарження.

Згодом Другий апеляційний адміністративний суд постановою від 26 березня 2024 року відмовив у задоволенні апеляційної скарги Товариства, погодившись із висновками суду першої інстанції про те, що спір у цій справі має приватно-правовий характер, а тому має бути вирішений за правилами господарського судочинства. Цю постанову Товариство оскаржило у касаційному порядку, заявивши клопотання про звільнення від сплати судового збору.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 9 травня 2024 року відмовив у задоволенні зазначеного клопотання, а касаційну скаргу залишив без руху, надавши строк для усунення її недоліків. Верховний Суд зазначив, що з огляду на відсутність умов, визначених статтею 8 Закону, суд касаційної інстанції не вбачає правових підстав для задоволення клопотання Товариства про звільнення від сплати судового збору за подання касаційної скарги.

У травні 2024 року Товариство звернулося до Верховного Суду з клопотанням про зменшення розміру судового збору на 50–75 %, яке Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 23 травня 2024 року задовольнив, зменшив розмір судового збору та продовжив строк для усунення недоліків касаційної скарги.

Після сплати Товариством судового збору Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду відкрив касаційне провадження, а постановою від 23 липня 2024 року відмовив у задоволенні касаційної скарги, погодившись із висновками судів попередніх інстанцій про підсудність цього спору господарському суду.

У липні 2024 року Товариство звернулося до господарського суду з позовною заявою про усунення перешкод у користуванні майном та заявило клопотання про відстрочення сплати судового збору.

Господарський суд Полтавської області ухвалою від 26 липня 2024 року відмовив у задоволенні зазначеного клопотання та залишив позовну заяву без руху, надавши строк для усунення її недоліків (надати суду докази сплати судового збору). Товариство одразу звернулось до цього суду із заявою про усунення недоліків позовної заяви, у якій просило суд, зокрема, зменшити розмір судового збору. Господарський суд Полтавської області ухвалою від 31 липня 2024 року відмовив у продовженні строку для усунення недоліків позовної заяви та повернув її позивачу. Згадану ухвалу Товариство оскаржило в апеляційному порядку і заявило клопотання про відстрочення сплати судового збору, посилаючись на скрутне фінансове становище. Східний апеляційний господарський суд ухвалою від 12 серпня 2024 року апеляційну скаргу залишив без руху, надавши строк для усунення недоліків (надати докази сплати судового збору). Товариство заявило клопотання про зменшення розміру судового збору та продовження строку для усунення недоліків у спосіб сплати судового збору. Східний апеляційний господарський суд ухвалою від 21 серпня 2024 року відмовив у його задоволенні та продовжив строк для усунення недоліків, а

ухвалою від 11 вересня 2024 року повернув апеляційну скаргу Товариству, оскільки її недоліки не були усунуті у встановлений строк.

Не погодившись із зазначеним судовим рішенням, Товариство звернулося із касаційною скаргою.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду ухвалою від 20 вересня 2024 року відмовив Товариству у відкритті касаційного провадження за його касаційною скаргою. Верховний Суд, дослідивши доводи касаційної скарги, визнав її необґрунтованою з огляду на те, що правильне застосування судом апеляційної інстанції статті 8 Закону є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її тлумачення.

2.1. Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що частина перша статті 8 Закону є дискримінаційною для юридичних осіб порівняно з фізичними особами за ознакою статусу особи та порівняно з юридичними особами між собою за ознакою виду судочинства, в межах якого вони звертаються до суду, що свідчить про її невідповідність частині першій статті 8, частині першій статті 24, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України.

Товариство твердить про порушення його конституційного права на доступ до суду, визначеного частинами першою, другою статті 55 Конституції України, оскільки оспорюваний припис Закону „є негнучким і беззастережним, що позбавляє господарський суд можливості і права забезпечити юридичній особі, враховуючи скрутне майнове становище останньої (якщо це буде належно доведено), реалізацію права на доступ до суду“.

На підтвердження своїх доводів автор клопотання цитує окремі приписи Конституції України, законів України, рішення Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини, Суду справедливості Європейського Союзу, конституційних судів Республіки Латвії, Республіки Словенії, Португальської Республіки, а також посилається на судові рішення у своїй справі, копії яких долучено до матеріалів конституційної скарги.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу непринятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України, дослідивши доводи, наведені у конституційній скарзі, доходить висновку, що Товариство, твердячи про порушення свого права на доступ до суду, не обґрунтувало тверджень щодо неконституційності частини першої статті 8 Закону, а лише виклало особисте розуміння рівності та інших юридичних понять, власне бачення його застосування судами, що не мають безпосереднього зв'язку з можливою невідповідністю приписам Основного Закону України.

Отже, Товариство не дотримало вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту

Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату
Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Фірма Світлана“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**